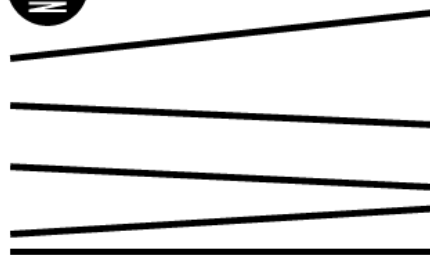

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Runeberg, Johan Ludvig.; oversat af Carolus.

Fændrik Staals Fortællinger : i Udvalg

Kjøbenhavn : H. Hagerup, 1885

119 s.

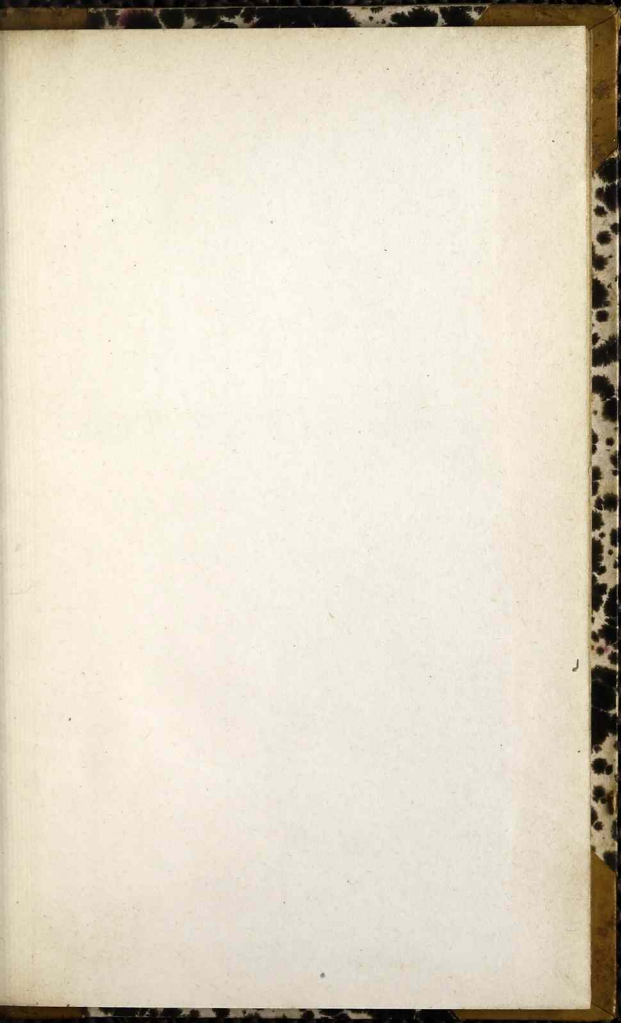
DK

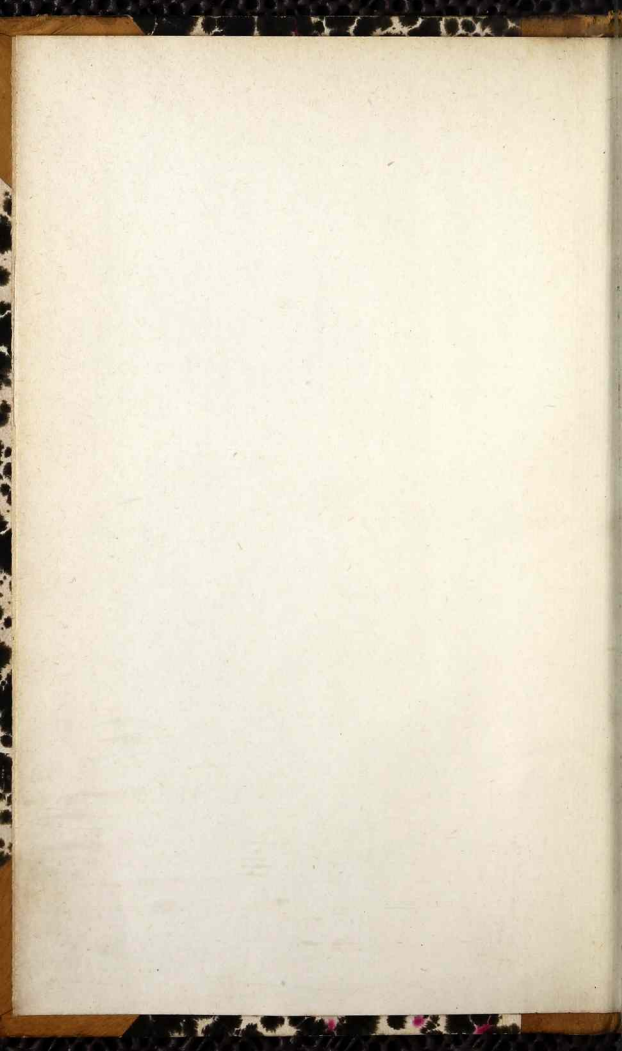
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Johan Ludvig Runeberg:

Fændrik Staals Fortællinger.

I Udvalg.

Oversat af Carolus.

James F. Smith's Manuscript
F. Smith's Manuscript

1840
James F. Smith

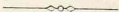
JOHAN LUDVIG RONEBERG.

FÆNDRIK STAALS FORTÆLLINGER.

I UDVALG.

OVERSAT AF CAROLUS.

KJØBENHAVN.

H. HAGERUPS FORLAG.

TRIERS BOGTRYKKERI (H. J. SCHOU).

1885.

Johan Ludvig Runeberg er født i Jacobsstad (Finland) d. 5. Februar 1804. Han var i henved 20 Aar ansat som Lektor ved Universitetet i Borgå og døde d. 6. Maj 1877, efter at have været fængslet til Sygelejet siden 1863.

Runebergs Hovedværk er som bekendt »Fänrik Ståls sägner». Om disse Digte siger Carl Ploug etsteds: »Jeg kjender ingen Bog, der aander en saa ren og varm Fædrelandskjærlighed, eller hvor denne Følelse træder frem i saa rørende Træk af Opofrelse og Hengivelse, som »Fänrik Ståls sägner». — Det er udenfor al Tvivl, at disse ypperlige Digte bestandig ville bevare deres store Værd og ligesom hidtil i høj Grad bidrage til at styrke og befæste Nationalfølelsen hos det finske Folk. Ikke alene i Finland, men ogsaa i Sverrig have disse Digte fundet en overordentlig stor Udbredelse. Her hjemme og i Norge findes »Fänrik Ståls sägner»

i Originalsproget vistnok ogsaa paa mangen Boghylde, men et andet Spørgsmaal er, om de blive læste med Forstaaelse af alle. Det er jo en Kjendsgjerning, at Størstedelen af det bogkjøbende Publikum langt sjældnere læser svenske end andre fremmede Bøger i Originalsproget, og for mange er Svensk til Dels uforstaaeligt. Da »Fänrik Ståls sägner» imidlertid er et Værk, som fortjener at være kjendt af enhver, turde det være i sin Orden, at der findes en god Oversættelse af de bedste af disse Digte paa det danske og norske Bogmarked.

Særlig i vor Tid, hvor der gjøres meget for at nedbryde Kjærligheden til Fædrelandet, vil ethvert Bidrag til at søge at opflamme denne være paa sin Plads. Det vilde derfor være ønskeligt, om nærværende Digtsamling maatte finde en vid Udbredelse.

Kjøbenhavn, i Oktober 1885.

Oversætteren.

FÆNDRIK STAAL.

Til fordums Tid tilbage gaar
min Tanke end saa gjærne,
mig vinker fra henrundne Aar
saa mangen venlig Stjerne.
Velan, hvem vil nu følge mig?
Til Näsijärvi gaar min Vej.

Dér kjendte jeg en Gang en Mand,
Soldat i gamle Dage,
en Fændrikstitel havde han,
men Lykken gik tilbage.
Jeg véd ej ret, hvordan det gik,
i samme Sted vi Bolig fik.

I egen Tro stod min Person
højt over hver Filister;
jeg var Student af Profession,
man kaldte mig Magister.
Mit „mensa“ Overflod mig bød;
den gamle spiste Naadsensbrød.

Den fineste Tobak røg jeg
og havde Merskumspibe;
han skar sin „Blaamand“ selv, naar ej
han var for Mønt i Knibe,
med Mos han da sig nøje lod,
for ham var den Erstatning god.

O gyldne Tid! O Liv, kun tændt
for Glæden, ej for Sorgen,
naar man er ung og er Student,
ej tænker paa i Morgen,
og ingen andre Sorger har,
end at Mustachen Fart ej ta'r.

Jeg vidste ej af andres Nød,
til Glæde kun jeg kjendte;

min Arm var stærk, min Kind var rød,
og Blodet heftig brændte.

Jeg var saa fuld af Overmod,
i egne Tanker højt jeg stod.

Men Gubben uden Knurren sad
forglemmt dér i sin Køje;
han knytted Net, han røg, var glad,
og lod os andre støje.

Ja, Gud bevares, hvor man tror,
at man mod saadan en er stor.

Det var min Lyst paa ham at se,
Figuren var aparte,
tit af hans Dragt jeg maatte le,
den ej til Moden svarte;
paa Ørnenæsen mest jeg saa',
hans Briller troned højt derpaa.

Jeg ofte gik til Gubben ned
for dér lidt Spas at drive;
han kunde tit, naar han blev vred
sit Net i Stykker rive,

jeg Naalen af hans Haand da tog
og ganske løst en Knude slog.

I Hidsighed saa op han foer
og vilde bort mig jage;
med lidt Tobak, et venligt Ord,
snart Freden kom tilbage,
og næste Dag igjen jeg kom
og gjorde Spøgen atter om.

At og for ham der var en Tid,
da han var ung i Verden,
at mer end jeg af Livets Strid
han prøved i sin Færden,
var jeg for højlærd at forstaa,
det tænkte jeg kun sjælden paa;

ej heller, at en Gang han stod
i Kamp for Finlands Ære,
og ofred glad det Land sit Blod,
som kjærte skal alle være;
jeg bildte mig for meget ind,
jeg var for ung og vild af Sind.

Men Spasen holdt dog op en Gang.
En Vinterdag det hændte,
at Tiden syntes mig saa lang,
skjønt Lys jeg tidlig tændte;
saa uvant syntes Dagen gaa,
den vilde ingen Ende faa.

Jeg tog tilfældigvis en Bog
for at faa Bugt med Tiden;
den handlede om dem, der drog
for Finland bort i Striden.
De andre Bøger var i Bind,
men den kun simpelt hæftet ind.

Op paa mit Værelse jeg gik
for den at gjenneblade.
Jeg paa et Stykke Øje fik
om Savolax' Brigade;
jeg læste alt med største Lyst,
mit Hjærte banked i mit Bryst.

Jeg saa' et Folk, som kunde alt,
kun ej sin Ære svige;

en Hær, som sulted, frøs og faldt
og sejrede tillige;
mit Øje fløj fra Blad til Blad,
og hvert et Ord jeg kysse gad.

I Farens Stund, i Stridens Brand
man Modet holdt i Live;
hvor kunde, arme Fædreland,
du dog saa elsket blive?
De tapres Kjærlighed var skjøn,
og de — fik Brød af Bark til Løn!

Dér hen, hvor nu min Tanke gik,
ej før den Vej sig baned;
det Liv, som nu stod for mit Blik,
dets Fryd jeg før ej aned,
og Dagen fløj saa hurtig bort,
og hvor dog Bogen syntes kort!

Og Aftenstunden hurtig svandt,
dog end min Lue brændte,
saa mangt et Spørgsmaal Tanken bandt,
som Ild i Hjærtet tændte;

og med et ganske andet Maal
jeg nu gik ned til Fændrik Staal.

Jeg saa' ham sidde der som før,
og stadig Net han fletted.
Strax, da jeg aabned Stuens Dør,
sit Blik han paa mig retted;
det var, som tænkte han derved:
kan ej jeg Natten ha' i Fred!

Men ej som før jeg mødte dér,
ej Spas mig kom i Sinde:
„Om Finlands Kamp jeg læste her,
jeg følte, jeg er Finne;
at høre mer mit Ønske er,
derfor jeg kommer nu til jer.“

Og da han hørte disse Ord,
forbavset op han skued;
en Flamme i hans Øje foer,
som det af Kamplyst lued:
„Ja, derom kan jeg gi' Besked,
hvis Herren vil, for jeg var med.“

Jeg satte mig paa Sengens Halm,
og Fændrik Staal fortalte
om Duncker og om Kaptejn Malm,
han Finlands Sejre malte;
hans Blik blev lyst, hans Pande klar,
jeg glemmer ej, hvor skøn han var.

Han skued mangel blodig Dag
og delte Hærens Fare,
ej Sejre blot, men Nederlag,
hvis Saar ej lægte vare;
ja meget, fast af andre glemt,
var i hans Minde trofast gjemt.

Jeg længe sad og lytted tyst,
et Ord gik ej til Spilde.
Der ude skinned Maanen lyst;
jeg skiltes fra ham silde.
Han fulgte mig til Tærsklen hen,
min Haand han trykked som en Ven.

Og siden blev han altid glad,
naar jeg hans Hjem besøgte,

vi delte alt, naar dér vi sad,
han af min Pibe smøgte;
nu gjaldt Studenten intet mer,
men Staal langt mer end jeg var værd.

De Sagn har her paa Vers jeg sat,
fra Gubbens Mund de stamme;
jeg hørte dem saa mangen Nat
ved Tællelysets Flamme;
det er kun ganske simple Ord,
modtag dem, elskte Fædrejord!

SOLDATENS SØN.

Min Fader var en ung Soldat, en prægtig Karl
han var,
alt da han fyldte femten Aar, Geværet stolt han
bar;
hans hele Hu til Krigen stod,
et godt Humør ham ej forlod,
han trodsed Kulde, Sult og Blod, —
se, saadan var min Far!

Den Gang han bort i Krigen drog, jeg var kun
fire Aar,
dog mindes jeg hans stolte Gang, som om det
var i Gaar,

hans Hat, hans Fjer, hans store Bryn,
hans brune Hud, hans Øjnes Lyn, —
nej, aldrig glemmer jeg det Syn,
det altid for mig staar.

Det spurgtes snart fra højen Nord, da Hæren
drog afsted,
hvor kjæk han var, med hvilket Mod i hvert et
Slag han stred,
og atter hørtes Rygtet gaa:
man paa hans Bryst Medaljer saa';
da tænkte jeg i Hjertets Vraa:
ak, hvem der dog var med!

Og Sne og Kulde brat forsvandt, og Vaarens Lys
frembrød,
da lød det: nys din Fader faldt, han af sit Saar
er død.

Jeg tænkte da, jeg véd ej hvad,
var stundum sorgfuld, stundum glad;
men Mor græd trønde Døgn i Rad, —
da endtes hendes Nød!

Paa Lappos Slette Fader stred, han nær ved
 Fanen faldt,
 man sagde, det var første Gang, han blegned,
 naar det gjaldt.

Paa Uttismalm, for Gustavs Land,
 min Farfar stred, dér døde han;
 hans Fader faldt ved Wilmanstrand,
 sit Land han ofred alt.

Paa denne Vis de Døden fandt, saadan det stadig
 gik;
 et herligt Liv de leved dog, en herlig Død de
 fik.

Ak, hvem som Sneglen krybe kan?
 Nej, kæmpe tappert som en Mand
 og dø for Konge, Fædreland,
 saadan er Heltens Skik.

Jeg er en stakkels fattig Dreng, som spiser an-
 dres Brød,
 jeg Hjem og Ømhed ej har kjendt fast siden
 Faders Død,

men derfor klager jeg dog ej,
hver Dag i Højden voxer jeg,
en Gang som Kriger ser man mig, —
nej, jeg har ingen Nød.

Og lever jeg, til jeg bli'r stor og fylder femten
Aar,
til samme Savn, til samme Kamp, til samme Død
jeg gaar.

Hvor Kugler regne tættest ned,
dér skal man finde mig bered'
til samme Kamp, min Fader stred, —
gid samme Lod jeg faar!

FÆNDRIKENS MARKEDSMINDE.

„Gode Venner, Mænd og Kvinder,
er der nogen af jer her,
som vil lytte til en Vise
af en gammel Grenadér?“

Saa begyndte Sangen, Yngling,
Ord for Ord jeg mindes den,
jeg paa Stadens Torv den hørte,
sidste Gang jeg gik der hen.

Der var Marked, Folk og Varer
mødte Øjet, hvor jeg saa’;
ej at se paa Folk mig mored,
Kjøb jeg ikke tænkte paa.

Uden Maal omkring jeg vandred,
og jeg til et Hjørne kom,
dér jeg saa' en Vogn i Trængslen,
da jeg vilde dreje om.

Om med Hensigt eller tvungen
dér den standsed, véd jeg ej;
Kusken holdt, og foran Hesten
skreg til Hoben en Lakej.
Op til Vognens Hynde lænet,
skjødesløs en Herre sad,
sobelbræmmet var hans Kappe,
paa hans Bryst hang Ordners Rad.

Og jeg saa' og saa'. Et Minde
pludselig for Tanken staar, —
disse Træk jeg fordum skued,
tænkte jeg, men hvor og naar?
Jo, ved Lappo og ved Salmis,
ved den tapre finske Hær
stod han som Kaptejn, men nu som
General han sidder dér.

Og forandret var han meget,
ej blot af de mange Aar,
men af dette stolte Væsen,
man paa Livets Højder faar.
Var det Hovmod eller ikke,
hvad der i hans Ydre laa?
Skjønt hans Aasyn syntes fornemt,
Fasthed, Ro deri man saa'.

Hver en Kammerat fra Krigen,
som jeg traf paa Livets Vej,
glad jeg skued, men ved dette
Syn mit Hjærte banked ej.
Stolt — jeg tænkte — du dig føler,
Pragt og Glans til Løn du fik,
mindre stolt, men bedre smykket,
var du, naar til Kamp du gik.

Nu begyndte Gubben Sangen
med de Ord. jeg nævnet har;
gjennem Markedslarmen trængte
Stemmen skjælvende, men klar:

„Gode Venner, Mænd og Kvinder,
er der nogen af jer her,
som vil lytte til en Vise
af en gammel Grenadér?“

Jeg til Visen lytte vilde,
thi jeg var hans Kammerat,
og jeg vendte mig med Stolthed
fra den høje Potentat.
Fremad gennem Trængslen styred
jeg mod Huset nu min Gang,
hvor han sad, den gamle Kriger,
kvædende sin simple Sang.

Øverst paa en Trappe sad han,
og hans Hoved blottet var,
og en Hat, en udslidt, gammel,
i den venstre Haand han bar;
denne Haand var end tilbage
for at tigge om en Skjærv,
men den højre Haand var borte,
den var ofret Krigens Hverv.

For enhver, som vilde høre,
sad med Sang paa Læben han,
slet var Røsten, Lønnen ringe,
Publikum var ligedan;
nær ved Gubben, rundt om Trappen,
havde der forsamlet sig
nogle fattigt klædte Dreng
og en glad Student og jeg.

Det var Finlands Kamp, han sang om,
som i Fortid straaled klart,
Helte, nu i Graven gjemte,
og Bedrifter, glemte snart.
Han om Finlands Kampe kvæded,
Fædrelandets sidste Strid,
vore Sejres, vore Sorgers
og vor Æres gyldne Tid.

„Jeg har trodset Kugler,“ sang han,
„kjækt i sex og tred’ve Slag,
kunnet taale Kulde, Hunger,
kunnet vaage Nat og Dag;

jeg var altid i Geledet,
skjønt jeg nu kasseret er,
og min bedste Arm tog Fjenden,
lammet er den anden her.

Er der blandt de yngre nogen,
som paa denne Tid var med,
da det lød: til Vaaben alle,
nu har vi ej længer Fred!
Den Gang Varme var i Hjærtet,
da var alt paa anden Vis,
den Gang brændte og mit Hjærte,
snart er det saa koldt som Is.

Tavasthus jeg kan ej glemme,
som i Maanens Skin det laa,
da fra Hattelmalas Højder
jeg for første Gang det saa'.
Sen var Timen, barsk var Kulden,
jeg var træt af Dagens Færd,
men jeg søgte dog ej Arnen,
tænkte ej paa Hvilen dér.

Til din Is og dine Marker
stod min Længsel denne Gang,
dér var mer end Arnens Flamme,
mer end Hvile Natten lang,
dér var Finlands Hær forsamlet,
ung og modig, stærk og fri,
op til os saa' Fædrelandet
og til Fædrelandet vi.

Ære være gamle Klercker!
Ingen Sinde glemmes han;
skjønt han gammel var og prøvet,
var han end Soldat og Mand.
Jeg hans hvide Hoved mindes,
naar han frem for Fronten red,
og hans Øjne som en Faders
skued paa hans Dreng ned.

Med sex Tusend tapre trodsed
kjækt han hele Fjendens Magt;
end med Lyst og Ære vilde
for sit Land han staa paa Vagt.

Frygt og Tvivl vi kjendte ikke,
alle ønskede kun at slaas,
og vi stoled paa hverandre,
vi paa ham og han paa os.

Da kom Klingspor, Feltmarskalken,
stolt, som var han Konge, han,
med to Hager og ét Øje,
men af Hjærte kun et Gran.
Klingspor kom og tog Kommando,
som hans høje Stilling bød,
han som Klercker gav sin Ordre,
men — den paa Retræte lød.

Søvnløs Nat paa Sneens Driver!
Tavasthus i Stjærners Skin!
dybt, skjønt mange Aar er rundne,
i min Sjæl er prentet ind,
skjønt vort Haab blev gjort til intet,
skjønt vi Troskabs Løn ej vandt,
skjønt vor Sejr for ussel Svaghed
som et Drømmebilled svandt.

Naar skal han sin Færd forklare,
naar skal han til Ansvar staa
for de Skridt, han gik tilbage,
da han kunde fremad gaa,
for den Skamplet, som han satte
paa vor Ære, paa vort Mod,
for de Taarer, som vi fældte,
da vi burde ofret Blod?

Svigted vi ved Siikajoki,
da igjen til Kamp det lød?
Mon ved Revolax vi flygted?
Mon vi ej vort Blod udgød?
Adlercreutz har kunnet svare,
Cronstedt og, ja mange fler,
men de tapre er jo døde,
kunne ikke svare mer.

Jeg har nævnt de tvende store,
evig Ære over dem!
Mange af de andre tapre
gik som de til Fredens Hjem.

Døbeln hviler, Duncker hviler;
taler man om deres Tid,
man som her til Vidne bruge
maa en gammel Invalid.

Hvorfor skulde jeg ej falde,
hvor saa mange Helte led,
hvor de kjække finske tapre
deres Højtidstimer stred?

Dér, ved Siikajoki, Salmis,
Alavo og Lappo, var
Krigens Lykke os blidest,
og vor Ære skinned klar.

Ej jeg da var tvungen bleven
til at gaa mod Nord paa ny,
til fra Sejrens skønne Lykke
i Fortvivlelse at fly,
ej at sørge over tusend
Brødres Fangenskab og Død,
da ved Torneå og Kalix
Krigstrompeten atter lød.

Haarde Slutning paa vor Møje,
tunge Afsked fra vort Land!
Jeg kom dog med nogle andre
frelst til Westerbottens Strand;
der med Trofasthed jeg blødte,
Sverrigs Jord jeg farved rød,
og nu sidder jeg paa Torvet,
synger for en Smule Brød.

Gud bevare Fædrelandet!
Alt mod det har intet Værd,
en Soldat skal ofre alting,
være tro i al sin Færd.
Gud bevare Fædrelandet!
Det er Summen af min Sang;
selv om andre Ord jeg bytter,
saadan slutter jeg hver Gang."

Grenaderen op sig rejste
og blandt Mængden gik omkring,
fik en liden Skjærv af nogle,
af de fleste ingen Ting,

og da hen han kom til Vognen
hvor den høje Herre sad,
bøjede han sit hvide Hoved,
ydmigt om en Gave bad.

Generalen, klædt i Gala
og behængt med Kors og Baand,
rejste sig og heftig Hatten
rev han af Soldatens Haand,
saa' paa ham og saa' paa Mængden,
saa' paa alle et Sekund,
og den gamles Skat af Mønter
spredtes da paa Torvet rundt.

Grenaderen stod forbavset,
da han hørte disse Ord:
„Jeg har hørt din Sang, jeg kæmpede
og som du for samme Jord;
at jeg ejer dette Minde
i min Alders Høst endnu,
stolt jeg føler mig derover,
meget stoltere end du.

Det er sandt, at Lykken svigted
os saa mangel blodig Dag,
det er sandt, at vore Sejre
vexled snart med Nederlag;
men trods dette vi ydmyge
skal os ej for nogen Mand,
begge Hatten paa vort Hoved
vi med Stolthed bære kan.“

Over Generalens Aasyn
et forklaret Skjær der gled,
og han mandigt trykket Hatten
paa Soldatens Isse ned,
og han sagde — Hjærtet banker
end af Glæde i mit Bryst,
naar jeg tænker paa hans Mine,
naar jeg mindes Ord og Røst:

„Ulig er vor Lod paa Jorden,
saadan jo Vorherre bød,
jeg fik Glans og rige Gaver,
du fik Fattigdom og Nød,

men det bedste har vi fælles:
Troskab mod vort Fædreland,
Æren vi med Blod besegled,
stolt deraf vi være kan!

Derfor er vi Kammerater,
derfor kom og sæt dig her!
Glad vi dele maa det mindre,
da det større lige er;
jeg har Guld, hvis du det ønsker,
jeg har Brød og Ly til dig,
i mit Hjem du skal faa Hygge,
der du synge skal for mig."

Og i samme Stund i Vognen
sad den gamle Grenadér.
Skaren skiltes ad ærbødigt;
snart man ikke saa' ham mer.
Men jeg hørte Vognens Rumlen,
til den sidste Lyd forsvandt,
og en Strøm af Vemodstaarer
ned ad mine Kinder randt.

DEN FREMMEDES SYN.

Hvis er Paladset, som jeg foer forbi
i Aftnens Mørke nys? Hvem bor deri?
Dets triste Ydre gaar mig ej af Minde;
blandt Egnens Huse stolt det hæved sig,
men der var mørkt og tomt og dødt der inde,
kun ud fra Salen blinked Lys til mig.

Jeg standsede en Stund og saa'. Det var
Paladsets store Sal, som straaled klar,
den aaben laa for mine skarpe Blikke.
Jeg søgte Mennesker i Salen, men,
hvad just jeg ventede, skuede jeg ikke,
to Skikkelser jeg øjned kun i den.

En sortklædt Kvinde med et sølvhvidt Haar,
hvis høje Skikkelse i Sorgens Aar
var bøjet dybt, den ene var af disse;
en Tjener, klædt i sort, bag hende bar
en Kandelaber. Ogsaa om hans Isse
laa hvide Haar, dog rank hans Holdning var.

Mit Øje fulgte dem. Et Maleri,
som højt paa Væggen hang, det gled forbi,
og tæt derved et lignende jeg skued.
Da Kvinden naa'de disse paa sin Vej,
sin Pande hæved hun, mens Øjet lued;
svagt Læben bæved, Ord dog hørtes ej.

Hvem var hun? Et Minut, og alt forsvandt;
i næste Nu ej Lyset mer man fandt,
thi hendes tavse Vandring havde Ende.
Hvem var hun? Mon en Skygge uden Ro?
En enlig Billeddyrkerske, kan hænde,
fra andre Lande og af anden Tro?

Nej, ingen Skygge uden Ro du saa',
kun Virkelighed, Fred du skued paa.

Dog, hvis du, fremmede, kan Vejen finde
der hen i Morgen, naar mod Kvæld det bær',
vil du som nys se Lys i Salen skinne
og se den gamle Kvinde vandre dér.

I lange Tider alt, i mange Aar,
den samme Vej, som hun i Morgen gaar,
hun vandret har, hver Gang mod Nat det stunder.
Hun dvæler et Minut, gaar saa der fra,
og næste Stund hun hviler alt og blunder,
en tryk og rolig Søvn hun sover da.

De tvende Billeder, du kunde se,
to Brødre vare, Ramsay kaldtes de,
i Slottet her de leved med hinanden.
Den ene segnede paa Lemos Strand,
og kort derpaa ved Lappo faldt den anden,
og begge for et elsket Fødeland.

Om dem skal Sagnet lyde mangel Gang,
og Finlands Skjalde digte mangel Sang,
thi Fødelandet gjaldt de sidste Sukke.
De Sejren vandt i deres Ungdoms Vaar,

faldt for det Land, som hused deres Vugge,
én nitten og én en og tyve Aar.

Men Kvinden, som du før med Undren saa'
alvorlig, stille om i Salen gaa
med bøjet Ryg fra Broder hen til Broder,
hun lever nu af sine Minders Skat,
hun var de tvende tapres gamle Moder,
hun bød kun sine elskte Børn god Nat.

TROSKUSKEN.

Gamle Spelt, skal han vel helt forglemmes? Nej!
Han var Kusk ved Trosset, mere var han ej;
man ham havde vist i Glømmebogen skreven,
hvis han for sin Ladhed ej berømt var bleven.

Penge værd det var paa gamle Spelt at se,
og af Hesten maatte ogsaa tit man le;
begge to de sparede paa deres Kræfter,
deri gav de ej hinanden noget efter.

Som med Kjørslen, gik det og med Pleje, Røgt;
Vask og Strigling vistnok sjælden blev forsøgt,
og med alt sit Støv gik Skimlen ud i Verden,
Sod paa Næsen havde Spelt i al sin Færden.

Naar de begge saadan bag i Trænet gik,
alle ved at se dem tit sig Moro fik,
Hesten gik i Søvn, Gubben sov paa Kærren,
hvordan Læsset passet blev, ja det véd Herren.

Saadan gik det fremad i et langsomt Trit.
Højt mod Nordens Bygder gik nu Gubbens Skridt;
Østerbotten havde halvt han gennemfaret,
han sin Ladhed havde overalt bevaret.

Med hans Kjørsel gik det og med samme Ro,
overalt paa Farten man af Gubben lo,
og naar Skimlen ganske sindigt fremad trasked,
man paa begges brede Rygge jævnligen klasked.

Ej forandret blev dog deres Skik og Fart,
Spelt var ubehjælpelig, det var aabenbart,
intet Piskeslag dog bed paa Gubbens Klæder,
og i Tjenesten bar Skimlen barket Læder.

Endelig man kom til Siikajokis Strand,
kun en Plet tilbage var af Fædres Land;
snart maaske ej den man vilde mer dem levne,
men en stærk kan bøjes og en svag sig hævne.

Førend Aften vundet var det første Slag,
Flugtens Dag forvandlet til en Sejersdag;
nu tilbage kastes skal hver jaget Bølge,
Strømmen ændres, den forfulgte Hær forfølge.

Og en Ordre snart lød til den hele Trop:
„Tidlig skal i Morgen alle bryde op,
inden Nat skal Tros og Hær i Orden være,
naar det gryr, gaar Marschen frem mod Syd med
Ære.“

Alt var færdigt, man i Søvnens Arme laa;
Fændrik Blume kunde dog ej Hvile faa,
utaalmodig Iver brændte inderst inde,
Stuen lummer var, han kunde Ro ej finde.

Ud paa Trappen gik han; alt var ganske tyst,
Firmamentets klare Stjærner skinned lyst,
kun i Øst, imellem Skovens Toppe dragen,
man en blegrød Stribe saa', et Glimt af Dagen.

Intet Menneske sig nu til Syne lod,
ene Tros og Vogne, vendt mod Nord de stod;
alt var nu som fordum, intet anderledes,
som til samme Færd man atter skulde stedes.

Samme Færd? — Nej, noget uvant dog man saa'.
skjönt ej Øjet strax i Skyggen faldt derpaa;
længst tilbage dér paa Vejen holdt en Kærre,
den mod Syd var vendt, parat var Hest og Herre.

Og med Tøjlen i sin Haand der stod en Mand;
Blume studsede: mon Spelt det være kan?
Jo, det var den gamle, før hans Ryg var bøjet,
nu han stod saa rank, og Fryd der var i Øjet.

Kjækt, ret som en Yngling, bar han sine Aar,
ned ad Skuldren faldt hans smukke hvide Haar,
Næsen tvættet var, og glat var Kinden, Hagen,
alting skinned mere lyst end før ved Dagen.

Unge Blume kunde næppe fatte sig:
„Hvilket Under, Gubbe, har forvandlet dig?
Du, som mere lad og sodet var end andre,
du er pudset først og først beredt at vandre.

Hvem monstro dig tvættet har for Støv og Sod?
Sig af hvem dit hvide Haar du kæmme lod?
Hvem har vækket dig, det er dog Hovedsagen,
du som før var vaagen næppe nok om Dagen?“

„Unge Herre,“ roligt lød den gamles Svar,
„langsomt fares, naar sit Land man bag sig har,
naar man gaar tilbage, ej vil slaas med Ære,
bedre er at sove da, end vaagen være.

Hvorfor skulde jeg mit gamle Ansigt to?
Mere klart min Blusel da man skued jo;
ej fordi jeg spottet blev, jeg tabte Modet,
Sorg jeg bar, og derfor var min Næse sodet.

Nu er alt forandret, nu vor Hær har stridt,
Finland ligger aabent for os milevidt;
nu dets Ære ingen mer kan plettet kalde,
ren og klar vor Pande vi kan vise alle.

Væk nu Folket, og lad Trommen røre snart,
Natten er forsvunden, Dagen lyser klart!
Før vi havde Hastværk, da vi burde hvile,
ædle unge Herre, nu er Tid at ile!“

LOTTE SVÆRD.

Det hænder saa tit, naar jeg har sat
mig om Aftnen ved Arnen her,
og jeg træffer en gammel Krigskammerat,
at vi tale om Lotte Sværd.

Hvor gnavent hans Aasyn ellers man ser,
det forandres som Nat til Dag,
og han snor Mustachen, og tit han ler
med det største Velbehag.

Da mindes han, naar fra Kampens Strabads,
fra Sejrens blodige Felt
tit træt han kom og tømte sit Glas
i Lottes lappede Telt.

Og ofte en ny Fortælling han har
om Madammen og ler saa smaat,
men bister han bli'r, naar du ler til Svar,
og dit Smil ej er lyst og godt.

Thi en Perle hun var paa Krigens Vej,
ja en ægte Perle hun var,
og le vi end af hende, glemme vi ej
den Ros, som fortjent hun har.

Hun var saa ung og smuk og glad,
knap fyldt de tyve Aar,
den Gang Kong Gustav paa Tronen sad,
da stod hun i Livets Vaar.

Før den ædle Konge i Finland stred,
var hun bleven en Krigers Brud,
og da Trommen blev rørt, og Sværd drog med,
de fulgtes i Krigen ud.

Da var hun vakker: en Læbe, Kind,
saa fin og saa skær som faa,
og mangel en Kriger stirred sig blind,
naar Øjnenes Glans han saa'.

Men en Vaar er flygtig, en Blomstring kort,
og hendes den blev ej lang,
i trende Vexlinger gik den bort,
en tredje Del svandt hver Gang.

En Del gik bort i det første Aar;
mod Kulden den ej holdt Stand,
den næste svandt hen i Sommer og Vaar,
den visned ved Solens Brand.

Den tredje Del, som tilbage stod,
den havde for hende ej Værd,
den druknede snart i Taarers Flod,
da falden i Krigen var Sværd.

Og da atter vi maatte afsted i Strid,
og vi saa' hende blandt os igjen,
hun husked ej mer sin Blomstrings Tid,
for længst henvejredes den.

Men vakker endnu, skjønt paa anden Vis,
hun var for en Krigers Sind,
og ofte hun nævnet blev med Pris,
skjønt falmet var Læbe og Kind,

skjönt i Smilets fordums Hovedkvarter
en Mængde Rynker der laa,
og brunt ej ene i Øjet mer,
men ogsaa paa Huden man saa'.

Hun elskede Krigen, hvad end der kom,
Modgang og Glæder, Besvær,
og de gamle Dreng, dem hygged hun om,
og derfor var hun os kjær.

Og enhver, som fordum ved Fanen stod,
den Gang han levede, Sværd,
fik Glasset iskjænket til Overflod,
ja, hun var en Ros vel værd.

Hun fulgte Armeen i Felten ud,
paa Marscher, ved Bivouak,
og hvor Kugler peb og der knaldede Skud,
hun ej tilbage sig trak.

Thi de kjære Drenges fyrige Mod
var hende en Fryd at se;
hun mente, hvor nær hun end Striden stod,
hun stod ej saa nær som de.

Og naar nogen blev træt af Ild og Røg,
eller segnede for et Saar,
hun flytted dér hen sin Butik og sit Øg
og gav dem en styrkende Taar.

Og den gamle Butik tit røbet har,
at hun og fik af Kugler Visit,
Beviset derpaa jo Hullerne var;
af de Kunder praled hun tit.

Lyt nu til et Træk af vor gamle Bekjendt,
da jeg sidste Gang hende saa'. —
Oravais blodige Dag var endt,
tilbage maatte vi gaa.

Og hun fulgte med; kun med Møje fik
hun reddet sin eneste Skat;
med Telt og Kærre afsted hun gik,
mens Skimlen halted af Spat.

Vi hvilede. Lotte passed paa ny
sin Dont, som hun før var vant,
men gjemt var Teltet, derfor til Ly
et Grantræ hun passende fandt.

Hun søgte ved Smil, skjønt sorgfuld hun var,
at skjule den Uro, hun led,
thi Sorg hun som alle de tapre bar,
og af Taarer var Kinden hed.

Da viste sig, mens ved Træet hun stod,
en Dragon, en ung Krabat,
hans Øjne lyste af Overmod,
og til Spot var Læben parat.

„Skjænk i!“ han raabte, „op med en Sang!
Lad Flasken paa Omgang gaa!
Thi Sølv har jeg her, lyt til dets Klang,
for det jeg Venner kan faa.“

Hun sendte den stolte et Vredesblik:
„Til fulde jeg kjender dig nu;
for en fattig Moder i Kamp du gik,
men hvorledes kæmpede du?

I mit Telt du sad jo, forsagt og veg,
og sagde, du saaret var;
nu er du rød, men før var du bleg.
og af Saar du jo intet har.

Sig ej, at din Moder i Graven bor,
at for hende Geværet du tog,
thi Finland, det er din gamle Mor,
det er denne Mor, du bedrog.

Og havde af Skatte du Ranslen fuld,
og du øste dem af et Hav,
ved Gud! en Draabe for alt dit Guld
ej saadan en Kryster jeg gav.“

Saa knyttede hun sin Næve blot,
saadan var Madammens Manér,
og den rige Pralhans fandt ej for godt
at prøve at nærme sig mer.

Men et Stykke derfra, ved Grøftens Kant,
sad en Yngling, og Lottes Blik,
naar tit til hans Nærhed det Vejen fandt,
et Skjær af Ømhed da fik.

Det syntes, naar nærmere til man saa',
som han støtted sig til sit Gevær,
at kun med Møje han kunde gaa,
og Blodpletter saa' man dér.

Hun skotted saa ofte til ham hen,
saa moderligt varmt og rent,
og hver Gang et Glas hun skjænkede igjen,
det syntes, til ham det var ment.

Men da stedse han med Sørgmodighed
sank hen i Drømmenes Favn,
saa blev hun til sidst af at vente kjed
og nævnede Ynglingens Navn.

„Kom hid!“ hun sagde med taarekvalt Røst,
„her har jeg en Drik saa klar;
kom hid, min Dreng, et Glas gi'r Trøst,
vi alle den nødig har.

Du tøver! Hvorfor? Jeg véd jo godt,
du Guld i din Ransel ej bær',
thi en Husmandslod har i Hjemmet du blot,
og Guld man finder ej her.

Men du var parat, naar det gjaldt dit Blod,
det saa' jeg ved Lappo, min Ven,
og ved Ruona forrest paa Broen du stod.
da Fjenden stormede den.

Kom derfor og faa dig en Læskedrik,
du gratis fortjener den jo,
et Glas for Lappo til gode du fik,
og for Ruona skal du ha' to.

Og hvis Sværd end her ved Geværet stod,
den tapre, ærlige Svend,
og han havde set, at til Trods for dit Blod
du tappert kæmpede end,

som en Fader han vilde ved Siden af dig
i denne Time vist staa,
og, saa sandt jeg lever, paa Jorden ej
et ædlere Par jeg saa'."

Soldaten sig rejste; til Vognen han gik,
hun skjænkede et Glas ham dér,
og det fejler ej, at i Tilgift han fik
to Taarer af Lotte Sværd.

Det er længe siden, jeg hende saa',
men end bor i Mindet hun dog,
og Madammen tænker jeg ofte paa,
og hun — hun fortjener det og.

Thi en Perle hun var paa Krigens Vej,
ja en ægte Perle hun var,
og le vi end af hende, glemme vi ej
den Ros, som fortjent hun har.

LANDSHØVDINGEN.

Mon Æren voxer kun paa Kampens Felt,
hvor Krigeren den væder med sit Blod?
Kan ej den vaabenløse kaldes Helt
og vise Heltemod?

I Finlands Indre var der gjemt en Mand,
i Fred han fra sin Ungdom leved her;
i Fredens Hverv alt graanet, styred han
sit Len som Høvding dér.

Wibelius var hans Navn, af Aners Glans
omstraalet ej, men højt han agtet blev,
thi Navnets Ære var, at det var hans,
det var hans Adelsbrev.

Han ofrede sin Manddoms gyldne Tid
til roligt Arbejd; nu han endt den har.
Nu var hans Fædreland i Kamp og Strid,
og gammel selv han var.

I Kampens Nærhed, kastet som en Bold
imellem Ven og Fjende vexelvis,
ham Sejerherren Uro tit forvoldt,
sin Fred han gav til Pris.

At mildne Byrders Tryk og værne Ret,
han som en Pligt sig havde foresat;
hans Dagværk derfor ofte ej var let
og søvnløs tit hans Nat.

I sit Kontor, en Dag ved Arbejdstid,
sad han med sine tvende Skrivere;
han sad dér tavs og træt af Dagens Slid,
og stille vare de.

Han vilde hvile sig et Øjeblik,
men Ro blev ej ham undt. En Dør gik op,
og paa en Kriger dér han Øje fik,
fulgt af en væbnet Trop.

Og Russerhærens Overgeneral —
ej ringere var den, som for ham stod —
han fremad gik; med haanligt Tonefald
sin Røst han høre lod:

„Hr. Høvding, Finlands Kamp er nu fuldendt,
og eders Land er vort ved Magtens Ret;
mod os har end dets Sønner Vaabnet vendt,
de kæmpe end for det.

Velan, tag Pennen, sæt jer ned og skriv
et kraftigt Bud, et Maningsord til dem,
at den kan være tryk for Gods og Liv,
som atter vender hjem;

men den, som trods mit Bud dog bliver ved
at kæmpe mod sin Herre og Monark,
hans Slægt skal uden Naade strax afsted
fra Hus og Gaard og Mark.

Har I min Mening fattet Ord for Ord,
saa skriv!“ Saadan han Talen slutted her.
Da stod Wibelius ved sit Dommerbord,
og Sverrigs Lov laa dér.

Han lagde tungt sin Haand paa Bogen ned
og fæsted Øjet dér: „Hr. General!
for dem, I truet har, for deres Fred
den Værnet være skal.

Den er vor vaabenløse Trygheds Ven,
vor Lov, vor store Skat i Lyst og Nød;
jer Hersker lovet har at ære den,
han Løftet vist ej brød.

I Sekler alt os Loven foreskrev,
at hver, som bryder den, al Skyld er hans,
for Kvindens Fejl ej Manden straffet blev,
og hun ej for sin Mands.

Hvis det er Synd at kæmpe for sit Land,
hvortil hvert ædelt Hjerte svarer nej,
saa byd da Straf for hver bevæbnet Mand,
for Børn og Kvinder ej.

I sejret har, I Magt har over mig,
jeg er beredt, gjør med mig, hvad I vil;
men Loven overlever mig, som jeg
langt efter den blev til.“

Saa talte han. En Bæven gjennemfoer
de unge Mænd, som havde hørt derpaa;
sit Øje hæved han ved disse Ord,
paa Krigeren han saa'.

Det mørke Udtryk, denne havde haft,
var borte, varmt han mødte Gubbens Blik,
han greb hans Haand og trykked den med Kraft,
og med et Buk han gik.

Med sine Hænder foldet, som til Bøn,
sank Høvdingen i Dommersædet ned.
Hans Kamp var endt, han nød sin Sejers Løn:
en overjordisk Fred.

De to, som Vidner var til Scenen her,
fortalte tit begejstret, at de saa'
et lyst, vidunderligt, forklaret Skjær,
som paa hans Aasyn laa.

At dette Skin var himmelsk skjønt, derom
var ej Uenighed hos disse to,
men om, hvor fra det skjønnø Lysskjær kom,
ej ens var deres Tro.

Den ene mente, at det kom deraf,
at Himlens klare Sol just lyste ned,
den anden, at det var et Gjenskin af
Samvittighedens Fred.

VON ESSEN.

Han stod paa Forstuens Trappe
med Hue af Krigersnit,
med Sporer og Rytterkappe,
parat til sit daglige Ridt.

Han var i syvtiaars Alder,
saa høj og rank dér han staar,
og ned ad hans Nakke falder
det smukke sølvhvide Haar.

Hvad volder hos Gubben vel Vreden?
Han stamper heftig af Harm;
vi leve jo midt i Freden,
hvi gjør han da saadan Alarm?

Betragt kun med Rolighed Sagen,
saa farlig er Vreden vist ej,
som Gubben lægger for Dagen,
saadan ta'r han altid paa Vej.

Nu raaber han. Lyt til hans Stemme,
der Grund er til Vreden vel:
„Mads Kusk, du mit Huskors her hjemme,
jeg burde jo slaa dig ihjel!

Din Slubbert! Hvorfor skal jeg vente?
Rejs strax din søvnige Krop!
Du flux skal Skimlen hente,
du véd jo, du holder mig op!“

Mads Kusk, han kom ud med Hesten,
saa fyrig den var at se;
han havde ej sovet forresten,
for vaagen han var maaske.

Sit Hoved i Vejret han hæved,
frem førte han Hingsten stum.
Se! Dyret skjælved og bæved,
helt hyllet ind i Skum.

Von Essen ned ad sin Trappe
med hurtige Skridt da gik,
med Sporer og Rytterkappe; —
paa Skimlen faldt hans Blik.

Han stod, som af Lynet truffet,
han tro'de sit Øje ej:
„Hør Skurk, har mit Syn mit skuffet,
er dette dit Værk? Sig nej!

Men laver du mig en Fabel
og lyver du for mig nu,
saa gaar jeg og ta'r min Sabel
og kløver dit Hoved itu!“

Det var Mads Kusk, Soldaten,
han blev ej saa let forsagt,
hvad han gjorde, det vidste Krabaten,
at lyve var ej hans Agt.

„Hvad! Lyver jeg!“ stolt han svared,
„at mistro mig, Skam det er;
med Løgn jeg jo aldrig fared,
var Skylden end større end her.

Der kom en Kosak paa Vejen,
han pralede af sin Hest.
Skulde jeg saa blive forlegen?
Jeg viste ham, jeg red bedst.“

Von Essen, den gamle Kæmpe,
med flammende Ild i sin Barm,
han foer just ikke med Læmpe,
han sprang i Vejret af Harm:

„Til Frækhed har ej jeg hørt Mage!
Gaa strax ind i Stalden igjen;
den groveste Pisk skal du tage
og bringe mig den her hen.“

Han var en Mand, Soldaten,
han stod for Kugler og Død
den Gang han fik Løn af Staten;
nu tjente han her sit Brød.

Stum gik han, uden at klage,
men Øjet det lyste klart;
med den groveste Pisk tilbage
han kom til von Essen snart.

Han rakte den til sin Herre:

„Mit Mod har jeg víst, tør jeg tro;
naar de skød, saa skød jeg end værre,
og stak de, saa stak jeg for to.

Skal nu som en Hest jeg smage
jer Snært, naar jeg handled som bedst,
saa sparker jeg ogsaa tilbage,
saa sparker jeg som en Hest!“

Generalen Truslen hørte,
et Skridt tilbage han gik,
det syntes, de Ord ham rørte;
han fæsted paa Manden sit Blik.

Og alt som han saa', han rejste
i Vejret sin Kæmpekrop,
og alt som tavs han knejste,
hans Aasyn klarede op.

„Hør du!“ saa skreg han omsider,
„hvorfra fik du saadant et Mod?
Det hører til fordums Tider,
det er voxet op i Blod.

Ej første Gang jeg det skued
i Dag, jeg har før det kjendt,
i mangens Øje det lued
i selve hans Dødsmoment.

Jeg saa' det, hvor Finlands Fane
stolt vifted paa Sejrens Felt,
jeg saa' det paa Nødens Bane
i de saaredes iskolde Telt.

Og skulde jeg, naar du dig fører
saa mandig op, min Søn,
og naar saadanne Ord jeg hører,
med Pisken dig haane til Løn?

Ved Himmels Gud og hans Rige,
da var jeg i Sandhed ej værd
at kaldes de tapres Lige,
blandt hvilke jeg hæved mit Sværd.

Se nu, om en Ven du kan finde,
en rask og stolt Kammerat,
og drik saa et Glas for vort Minde;
her har du en blank Dukat.

Og tak for det vakre Minde,
du kaldte frem i min Hu,
og for at du gram blev i Sinde, —
og rejs saa til Helvede du!“

Han strøg sig om Øjenbrynet,
det syntes, at mørkt var hans Blik;
han vendte sig, Øjet lyned,
og saa ind i Stuen han gik.

Det var den samme Kæmpe,
man kjendte ham lige strax,
han foer ej heller med Læmpe,
da han stred ved Savolax.

Kun sjælden ham noget forknyttet,
skjönt Vejen nu gik til Fjælds;
mod Kulden ham da beskytted
Vandstøvler og Ulveskindspels.

Naar da han gik fremad i Striden,
som altid i første Geled,
da hændte det undertiden,
at i Sneskorpen han sank ned;

og Sveden randt ned ad Panden,
da maatte han standse dér,
da hjalp ham intet hans Banden,
han var jo en Kjende for svær.

Men hans „Fremad!“ dog kunde trænge
igjennem med Ild endda:

„Naar Benene svigter mig, Dreng,
saa maa I paa Nakken mig ta’!“

Tre Ting i Lyst og Smerte,
dem ejed han, kjæk og god:
stolt Sjæl og et let rørt Hjærte
og brændende hidsigt Blod.

LANDSBYPIGEN.

Og Solen sank, og Aftenen kom,
den var saa mild og stille,
man Aftenrødens Straaler saa'
paa Bygdens Hytter spille;
en Skare Landmænd fremad gik,
af Dagens Arbejd træt,
de hjemad vendte, fro i Sind,
skjönt Hvervet ej var let.

Nu var det tunge Hverv fuldbragt,
en kostbar Høst de endte,
en tapper fjendtlig Krigertrop;
de nys i Døden sendte;

ved Morgensolens klare Skin
de vandred bort til Strid,
og den Gang Sejren vundet var,
da var det Aftentid.

Nær Stedet, hvor med Tapperhed
man nys udkæmped Striden,
en Husmandslod ved Vejen laa,
halv øde nu for Tiden;
ved Hyttens Dør en Pige sad
og saa' paa dette Tog,
hvor fredelig de tapre Mænd
igjen til Hjemmet drog.

Det var, som om hun søgte en,
hvad mon derved hun tænkte?
Den Glød, paa hendes Kind man saa',
ej Aftenrøden skjænkte,
og spejdende var hendes Blik,
da hun paa Skaren saa',
saa tyst hun sad, at vistnok hun
sit Hjærte hørte slaa.

Men Toget vandred stille frem,
og Pigen tavs det skued,
et Spørgsmaal der i Øjet laa,
mens Kinden heftig lued,
et Spørgsmaal, bævende og sky,
et Spørgsmaal uden Røst,
mer tyst end Sukket selv, som kom
fra hendes fulde Bryst.

Snart saa' man ikke Skaren mer,
forsvunden var den sidste,
og Pigens Ro var da forbi,
man saa' dens Styrke briste;
hun græd ej højt, men Panden sank
i hendes Hænder ned,
ad Kinderne der snart et Væld
af hede Taarer gled.

„Hvi græder du? Fat Mod, mit Barn!
endnu tør Haab du nære,
o Datter, hør din Moders Røst,
du skal ej sorgfuld være;

den, som dit Øje søgte nys,
og som du ikke saa',
han lever end, du ser ham snart,
kun dig han tænker paa.

Du er hans alt; jeg raaded ham
ej at gaa blindt i Faren,
det var mit Afskedsord til ham,
da han drog ud med Skaren;
af Tvang han gik med Troppen bort,
hans Hu var ej at slaas,
jeg véd, han ønskede ej at dø
fra Livets Fryd og os."

Og Pigen saa' med Bæven op,
af sine Tanker vækket,
det var, som af en Anelse
hun pludselig blev skrækket;
hun tøved ej, men hendes Blik
til Stedet Vejen fandt,
hvor Striden nys blev kæmpet ud,
og tyst hun da forsvandt.

En Stund forløb, det Skumring blev,
det led mod Nattetide,
paa Firmamentet hvide Sky'r
man sagte saa' henglide.

„Hun tøver end, o Datter kom,
og vær urolig ej,
i Morgen, inden Dagen gryr,
han kommer vist til dig.“

Og Pigen kom. Sin Moder nu
hun nærmede sig stille,
fra Øjet man ej mere saa'
de hede Taarer trille;
men hendes Haand, til Hilsen rakt,
var kold som Nattens Vind,
og hvidere end Himlens Sky
var hendes blege Kind.

„Red mig en Seng i Gravens Dyb,
nu er jeg træt af Livet,
fejgt flygted han fra Kampen bort,
hvem jeg min Tro har givet,

han tænkte paa sig selv og mig,
han lød dit Afskedsord,
han svigted sine Brødres Haab
og sine Fædres Jord.

Da Skaren kom, men uden ham,
da mine Taarer fløde,
jeg haabed, at som Helt han laa
paa Marken blandt de døde;
jeg sørged, men den Sorg var mild,
som jeg i Hjærtet bar,
jeg kunde levet tusend Aar,
hvis saadan død han var.

O Moder! jeg har søgt hans Lig
til Dagen var forsvunden,
hos ingen af de faldne jeg
hans kjære Træk har funden;
nu vil jeg ikke dvæle mer
paa denne Sorgens Ø,
han fandtes blandt de døde ej,
og derfor vil jeg dø.“

NR. FEMTEN, STOLT.

Ved Lappo den sejrende finske Hær
var samlet; mod Aften det led.
Sejersglad viste Døbeln sig dér,
langs Fronten af Hæren han red.

Han takkede venlig hver Trop derved
med en Krigers simple Ord,
for mandig Kamp og for Trofasthed
mod den elskede Fædrejord.

Til den yderste Fløj han naaede hen
ved den sidste Aftenglans,
han hilste Skaren og takkede den,
dens Fører var Kaptejn Schantz.

Der manglede mange, han strax det saa',
der var Huller i hvert Geled;
men snart ham andet paa Sinde laa,
og nu kom han frem dermed.

Under Talen af og til sit Blik
til Siden han glide lod,
paa en pjaltet Fyr dér Øje han fik,
som tavs og alene stod.

Nu gav han Manden et Vink: „Hej, du
dér henne, kom hid, frisk Mod!
Du var os nærmere før end nu,
i Dag, da det gjældte Blod.

• Har du glemt, hvordan du tog et Gevær
af en falden Krigers Arm
og ilede efter min tapre Hær
i Kampens værste Larm?

Da de dukked i Agren, naa'de du dem,
og du dukked ogsaa ned;
men da Troppen atter af Skjulet kom frem,
du kæmped i første Geled.

Og da frem mod Fjendens Kanoner vi gik
og Byen vi stormed imod,
paa din lasede Trøje Øje jeg fik,
først oppe paa Skansen du stod.

Din Bedrift paa hurtige Vinger fløj
afsted i Rygtets Favn;
luk Næbbet op, min kjække Gjøg,
og lad mig høre dit Navn.“

„Hvad Navn jeg fik en Gang af vor Præst,
det véd man ej noget om,
men „Fæhund“ har man mig kaldet mest,
hvor end i Verden jeg kom.“

„Nu vel! Kast Navnet tilbage paa dem,
som gav det, vær trøstig nu!
Og sig mig saa, hvor har du dit Hjem,
og hvor har dit Værgе du?“

Han peged paa Vejen ved Højens Fod:
„Mit Hjem, det har jeg dér;“
sin knyttede Næve til Syne han lod:
„og mit Værgе, det er her.“

„Dit Hjem kan gaa an, dit Værges er godt,
men dit Haandværk lider jeg ej,
man siger, du stjæler og rapser saa smaat
og røver paa alfar Vej?“

„Og havde jeg stjaalet stort eller smaat,
saa var min Lomme ej tom,
og havde jeg plyndret en Tigger blot,
vist ej saa pjaltet jeg kom.“

Da smilede Døbeln med Velbehag:

„Kaptejn von Schantz, hører I!
Hvem var den tapreste Mand i Dag,
som faldt i jert Kompagni?

Lad hente hans Ransel, Trøje og Hat,
hans Sabel og hans Gevær;
hans ædle Navn og hans Krigerskat
skal arves af Helten dér.“

Med Vaaben og Klæder man kom med Il,
før Stolt, Nr. femten, dem bar;
paa Stodderens Pjalter von Døbeln med Smil
sine Øjne fæstet har.

„Stolts Trøje er blodig, der hører Mod
til at trække i Klæderne dér;
men Fæhund, ser jeg, har ogsaa Blod
paa Laserne, som han bær’.

Saa byt da og klæd dig i Uniform
for Fronten her i en Fart,
du foran gik før i den vildeste Storm,
jeg vil se dig indenfor snart.“

Da Klædning og Vaaben han fik, blev hans Kind
saa rød som det dryppende Blod,
og tavs kom Døbeln og stilled ham ind
i Rækken, hvor Stolt før stod.

„Nu er du bleven en ung Soldat,
af dem, som gjør Finland Gavn,
og nu er du bleven vor Krigskammerat,
Nummer femten, Stolt, er dit Navn.

Vís nu, at med samme Hjærtelag
du altid til Kamp er bered’,
og kaldes du Fæhund fra i Dag,
saa giv dem med Sablen Besked.“

Den unge Kriger til denne Stund
havde hørt paa Døbeln tyst;
da disse Ord nu lød fra hans Mund,
et Suk trængte frem fra hans Bryst.

I Barndommens og i Ungdommens Tid
paa sin Vej ej Glæde han fandt;
hans Taarer, frosne i Livets Strid,
siden Barn han var ej randt.

Nu skinned paa Hjærtet for første Gang
en Straale af Sol og Vaar,
den stivfrosne Kilde atter sprang,
og Taarer i Øjet staar.

„Soldat skal jeg være i Lyst og Nød
blandt alle de tapre her;
naar gjælder det atter Kamp og Død?
Gud give i Morgen det sker!“

SANDELS.

Sandels, han sad i Pardala By
og spiste sin Frokost i Ro.

„I Dag, Klokken ét, saa slaas vi paa ny,
det gaar løs ved Wirta Bro. —

Hr. Pastor, jeg lod eder kalde her hid, —
smag af Foreller en Bid!

I Dag jeg beholder jer her hos mig,
det er nu min Pligt en Gang;

I kjender jo Egnen her bedre end jeg,
for eders Erfaring er lang.

Vær rolig, vi skulle ej lugte Blod. —
et Glas? min Madeira er god.

Tutschkoff har venligst et Bud mig sendt,
at Stilstanden er forbi.

Lad Maaltidet smage jer; naar det er endt,
saa ride til Hæren vi. —

Vi maa jo nøjes med, hvad vi kan faa, —
maaske I ønsker Margeaux?"

Et Ilbud der nu til Sandels kom:

„Konventionen er brudt, siger man,
med vor Forpost fra Broen Brusin er vendt om,
at sprænge den naa de ej kan;
vort Ur viste tolv, og vi stoled paa det,
men Russernes Ur viser ét.“

Sandels, han spiste med Velbehag
og lod, som om intet var hændt.

„Et Stykke af Gaasen, Hr. Pastor, smag,
den er ganske excellent.

Nu har Dolgoruki nok Hastværk igjen;
et Glas til hans Ære, min Ven!"

Men Budet sagde: „Hr. General,
skal jeg bringe tilbage et Svar?" —

„Jo, sig Fahlander, at Broen er smal,
og at Batterier han har.

Han maa holde ud dér en Time, en halv, —
Hr. Pastor, Kot'let af Kalv?“

Og Budet foer bort, men snart saa' man
en Rytter ved Huset igjen,
som Lynilden sprængte til Trappen han,
i en Fart var han nede paa den;
hans Ydre røbed en ung Løjtnant,
det var Sandels' Adjutant.

Han skyndte sig ind i Salen og stod
for sin Chef med flammende Blik:

„General, nu flyder der Strømme af Blod,
Blod koster hvert Øjeblik.

Vor Hær har Mod, men den faar vist mer,
naar eder den nærmere ser.“

Sandels adspredt paa Rytteren saa':

„Bevares, hvor I er hed;

I er sulten og træt, det kan jeg forstaa.
kom, hvil jer en Stund i Fred.

Man maa jo dog tænke paa Sult og Tørst,
tag et Glas Genever først.“

Løjtnanten tøved: „Vor Kamp bli'r haard,
snart Fjenden Broen naar;
vor Forpost veg til Kauppila Gaard,
mod en hel Bataillon den staar.
Vor Hær er fortabt, om en Hals vi er;
hvad Ordre faa vi af jer?“

„At I sætter jer her paa Stolen ned,
og at en Kuvert I ta'r,
og saa, at I spiser jer Mad i Fred,
og drikker, naar spist I har,
og naar I har drukket, saa spis igjen,
dér har I jer Ordre, min Ven.“

Men Harmen brændte i Krigerens Sjæl,
dens Flammer i Øjet man saa':
„Jeg skylder at sige jer Sandhed, nu vel,
Armeens Foragt vil I faa;
af hver en Soldat snart I høre kan,
at I er vor fejgste Mand.“

Sandels lod Gaffelen falde, han tav,
men snart i Latter han brast:

„Fejg! det Skudsmaal man Sandels gav?

Det siger man! Vel! — I Hast

lad sadle min Hest, min ædle Bijou!

Hr. Pastor, I følger ej nu.“

Der var Storm, der var Larm, der var Kamp paa
den Strand,

hvor den stod, den Sandelske Trop;

i Røgskyer hylledes Sø og Land,

Ild glimted fra Skyerne op;

som Torden det drøned hen over Jord,

gjennem Marken en Skjælven foer.

Dér stod bag sit Brystværn Finlands Hær
med et urokkeligt Mod;

men fra Rode til Rode hviskedes dér,

en Knurren sig høre lod:

„Han er borte, han gemmer sig vist igjen,
Generalen ej kommer her hen.“

Men Sandels kom. Ved en fremskudt Standart
paa en Skanse han standsede nu,
og hans Øje var roligt, hans Aasyn klart,
han straaled paa sin Bijou;
urokkelig dér betragtede han
med Kikkerten Bro og Strand.

Paa sin Hest var han Skive for Fjendens Skud,
det gjaldt om at skyde ham ned;
fordoblet Kanonernes Skud vælded ud
fra Strandens modsatte Bred,
og Kuglerne fandt til hans Nærhed Vej, —
han forandred sin Mine dog ej.

Og den tapre Fahlander, han nøled ej mer;
til sin Chef paa Skansen han red:
„General, man har set jer, man sigter paa jer,
jert Liv staar paa Spil, rid ned!“ —
„Rid ned, General, jer Fare er stor,“
saadan skreg de alle i Kor.

Men Sandels sig rørte af Pletten ej,
Kaptejnen han svarede stolt:

„Mon Folket af Frygt ta'r saadan paa Vej?
Hvis det svigter i Dag, er det solgt.
Velan, vær beredt, thi Fjenden er nær,
om et Øjeblik har vi ham her.“

Den ringe Hob, som ved Kauppila stod,
med Fjenden ej kunde faa Bugt;
den havde kæmpet med Heltemod,
nu nærmed den sig i Flugt
og naaede Sandels Batteri
og stormede dér forbi.

Han rørte sig ej, stolt som før han var,
som før han sad dér endnu,
og hans Øje var roligt, hans Pande klar,
han straaled paa sin Bijou
og betragtede den Hær, som i Sejershaab
fremstormede med Jubelraab.

Og han saa' dem komme ham ganske nær,
paa Faren han ej gav Agt,
og Døden ham trued fra tusend Gevær', —
han stedse var uforsagt;

han saa' paa sit Ur, og mens Tiden led,
han sad som i dybeste Fred.

Og det kom, det Minut, som han ventede, og nu
til Kaptejnen han sprængte afsted:

„Er alle parat, har de Mod endnu
til at bryde ethvert Geled?

Nu har Fjenden brystet sig nok, velan,
tag imod dem da som en Mand!“

Det blev sagt, det var nok, ej behøvedes mer,
af Glæde jubled enhver.

Sex hundrede Mand nu storme man ser
mod Fjendens trodsige Hær;
de hastig til Broen tilbage den drev,
og dér den nedtrampet blev.

I Galop foer Sandels til Hæren ned,
ved Stranden han sejrende stod.

Da hans hvide Bijou frem med ham red,
i sin Sneglans farvet med Blod,
og da Generalen begejstret dér
glad hilste med Haanden til hver,

da hørtes der ingen knurrende Lyd,
ej Hvisken sig høre lod,
nej, hele Skaren jubled af Fryd,
og alle berømmed hans Mod,
og Tusenders Raab nu lød dér fra:
„Generalen leve, Hurra!“

SVEND DUE.

En gammel, fattig, brav Sergeant,
det var Svend Dues Fa'r,
i ott' og firs han kæmped med,
alt da han gammel var;
nu bo'de paa sin Jordlod han
og fik sit Brød af den,
ni Børn han havde om sig dér,
og yngst af dem var Svend.

Om Gubben selv har haft Forstand
til Deling blandt de ni,
tilstrækkeligt til hver især,
ej sikkert vide vi;

i saa Fald han de ældre gav
vist mer end billigt var,
thi at den yngste fik for lidt,
derom vi Kundskab har.

Svend Due voxed hurtig op,
blev stærk og skulderbred,
han sled i Ager, Mark og Skov,
han pløjed, hugged Ved,
og altid mer end mangel klog
han villig var og glad,
til Tjeneste for hver han var,
men dumt han bar sig ad.

„I Herrens Navn, min stakkels Søn,
hvad bli'r der vel af dig,“
saaledes i sit Bryderi
tit Gubben klaged sig.
Til sidst blev Svend af Visen kjed,
hans Taalmod ham forlod,
han gav sig til at tænke selv,
saa godt som han forstod.

Og derfor, da den gamle kom
en Dag til ham igjen,
og atter sa': „Hvad mon der bli'r
af dig, min stakkels Svend?“
blev Gubben, uvant før med Svar,
nu i Forundring sat, —
Svend aabnede sin brede Mund
og svarte kort: „Soldat!“

Sergeanten haanlig lo af Svend,
da han fik dette Svar:
„Din Slubberr, skam dig, du Soldat,
for det du Tanke har?“
„Ja,“ mente Svend, „for jeg jo ej
det andet lære kan,
maaske det mindre kunstigt er
at falde for sit Land.“

Den gamle helt forbavset blev,
han Graad i Øjet fik,
men Svend sin Bylt paa Nakken tog.
og til et Korps han gik;

fuldt Maal han holdt, var frisk og sund,
og uden Bryderi
han strax blev ansat som Rekrut
ved Dunckers Kompagni.

Og nu han lærte Exercits
og Skik som Militær;
det var en Lyst at se, hvordan
han tumled sit Gevær,
hvor højt end Korporalen lo,
hvor meget end han skreg,
blev hans Rekrut sig selv dog lig
i Alvor som i Leg.

Svend Due var utrættelig,
hans Lige ej man fandt,
han stampede, saa Jorden skjalv,
og gik, saa Sveden randt;
men tit han gjorde Fejl, naar der
„omkring“ blev kommandert,
ved „højre om“ og „venstre om“
han ofte gik forkert.

„Gevær paa Skulder“, lærte han,
„læg an“, Gevær ved Fod“,
og „præsenter“, „fæld Bajonet“
man syntes, han forstod;
men naar „Gevær paa Skulder“ lød,
han fældte Bajonet,
og blev der raabt „Gevær ved Fod“,
han tog paa Skuldren det.

Svend Dues Exercits berømt
blev i den hele Hær,
den underlige Fyr blev snart
til Moro for enhver;
taalmodig, tryk sin jævne Gang
han gik, den unge Knøs,
paa bedre Tider ventede han —
og saa brød Krigen løs.

Nu skulde Troppen bryde op;
man i Betragtning tog,
om Svend man kunde tage med,
om han var rigtig klog;

Men deres Snak han tog med Ro
og svarte dem som saa:
„Kan ej jeg med jer andre gaa,
maa jeg alene gaa.“

Gevær og Ransel han beholdt,
fik Lov at drage med,
og han var Dreng, naar Rast man holdt,
Soldat i Kampen hed;
men hvad end Dues Gjerning var,
med samme Ro gik alt,
og aldrig man ham bange fandt,
men tit han dum blev kaldt.

Da Sandels paa Retræte var
og Fjenden trængte paa,
man gik tilbage Skridt for Skridt
langs Bredden af en Aa;
paa Hærens Vej der var et Steds
en liden Gangbro lagt,
en Forpost, næppe tyve Mand,
der skulde staa paa Vagt.

Da deres Hverv de havde endt:
at jævne Hærens Vej,
langt borte nu fra Hug og Skud
i Ro de hviled sig,
og nær ved i en Bondegaard
af Mad de Forraad fandt,
og lod Svend Due ene staa
som Broens Kommandant.

Men pludselig der Uro blev,
man maatte bryde op,
thi Sandels Adjutant man saa',
han red i strakt Galop.
„Til Broen, Folk!“ han raabte højt,
„for Guds Skyld, i Gevær,
thi Fjenden nærmer sig, nu vil
han over Elven dér.“

„Og Herre.“ sagde han til ham,
som førte Troppen an,
„kast Broen af, men kan I ej,
saa slaas til sidste Mand.

Vi er fortabt, hvis bag vor Ryg
man kommer over her;
vær I kun tryk, vor General
med Hjælpen snart er nær.“

Han fløj afsted. Til Broen knap
var Skaren kommen ned,
før man af Russere en Sværm
saa' paa den anden Bred,
og stedse kom der flere til,
og Skud paa Skud der lød,
den allerførste Salve strax
blev otte Finners Død.

Nu kunde de ej tøve mer,
det blev for hedt for dem.
Paa ny en Salve lød, nu var
der kun tilbage fem;
de fire adlød, da det hed:
„Soldater, retirér!“
Svend Due kun tog fejl, han blev
og fældte sit Gevær.

I Stedet for at vende sig,
da „retirér“ det hed,
just fremad han med vældig Kraft
mod Broen stormed ned;
nu stod han som en Kæmpe dér,
hel tavs, paa gammel Vis
beredt at lære hver og en
sin bedste Exercits.

Og længe varede det ej,
før Brug for den han fik,
thi Broen fyldt med Fjender blev
i samme Øjeblik,
hver Gang en Mand sig nærmed Svend,
ej længer frem han kom,
i Vandet blev han expederet med
et „højre — venstre om“.

At styrte denne Jætte ned
var en Umulighed,
den nærmeste var ham et Skjold,
ej Staalet paa ham bed;

men Fjenden blev til sidst for stærk,
og ingen Hjælp var nær, —
da viste Sandels sig og saa',
hvordan han kæmped her.

Han raabte til ham: „Det var bravt!
Bliv ved, min tapre Ven,
hold ud paa Broen end en Stund,
slip ingen over den!
Det kan man kalde en Soldat,
saa skal en Finne slaas;
rask, Karle, kom ham flink til Hjælp,
han dér har reddet os.“

Nu varede det længe ej,
før Fjenden kom til kort,
og Russertroppen vendte om
og drog sig langsomt bort.
Da alt var roligt, Sandels gik
til Stranden hurtig ned
og spurgte efter ham, som før
paa Broen stod og stred.

Man paa Svend Due Øje fik;
han havde kæmpet ud,
han havde kæmpet som en Mand,
før Sjælen gik til Gud.
Nu laa han dér og hvilede
sig efter Kampens Leg,
ej mere tryk han var end før,
men meget mere bleg.

Og Sandels bøjede sig ned,
han paa den faldne saa',
det var ej nogen ubekjendt,
som dér paa Jorden laa;
men af den faldnes Hjærteblod
var Græsset farvet rødt,
hans Bryst var truffet af et Skud,
han havde sig forblødt.

„Den Kugle vidste, hvor den traf,
der Mening var deri,“
saadan lød Generalens Ord,
„den vidste mer end vi,

den rørte ved hans Pande ej,
thi den var svag og arm,
men holdt sig til, hvad bedre var,
hans ædle, tapre Barm.“

Og disse Ord snart spredtes om
i Hæren vidt og bredt,
og af den Mening var enhver,
at Sandels talte ret.

„Med Svends Forstand,“ saa sagde man,
„det var kun grumme smaat,
et daarligt Hoved havde han,
men Hjærtet, det var godt.“

VON KONOW OG HANS KORPORAL.

„Og har jeg ej trukket dig op af det Skarn.
hvori du var sunket, alt fra du var Barn,
og har jeg ej skaffet dig Kost og Løn
og gjort dig til Korporal, min Søn?

Og har du ej staaet i hver en Strid,
hos mig som min Lige til hver en Tid,
og har jeg ej rost dig som ferm og rask?“
Saa talte von Konow til Korporal Brask.

„Ej andet end Klager jeg nu om dig hør',
du gjør dig jo vigtig, som aldrig før;
man siger, at uden Aarsag du slaar,
og at du af Hovmod tygger to Skraa'r.“

Men Brask, paa Majorens Ord hørte tvær:
— „Korporal jeg bleven er i vor Hær,
men hvad jeg er, blev jeg for trofast Mod,
af Skarn kom jeg ej, Hr. Major, men af Blod.

Og pryglers jeg, er der ej ondt deri,
jeg gjør som de andre, jeg gjør som I,
Majoren plejer med Fynd at slaa,
og jeg ta'r ej Fløjels Handsker paa.

To Skraaer jeg tygger, det véd enhver,
det er for den Ære at staa jer nær;
men synes I, Æren er altfor smal,
herefter kun én jeg tygge skal.“

Von Konow rynkede Brynet hel stræng:
„Du er dog, min Tro, en prægtig Dreng.
Saa vær da min Ven og nærmeste Mand,
i Nøden paa dig jeg stole kan.“ —

Snart stod der et Slag. Von Konow brød frem
med sine Jægere; Brask var med dem.
Hel bister var denne, og hans Major
snart Hanen spændte, snart bandte og svor.

I fire Timer stod Kampen paa,
slet ingen Fremgang von Konow saa',
af Fjender faldt faa, de holdt sig i Læ
og skjulte sig stedse hver bag sit Træ.

„Fordømt!“ skreg Majoren, „det gaar jo slet,
af Fyrren I skyder mig Barken saa net;
men Russen dér bag ved, han gaar fri,
hvor er jeres Øjne, hvor sigte I?“

Knap kom ud af Skjægget det sidste Ord,
før Brask med et Slag ham slog til Jord;
den Maade at svare paa var noget rask,
det havde han ikke ventet af Brask.

Op sprang han, drog Sværdet, af Vrede bleg:
„Hvor tør du vove, Krabat!“ han skreg.
„Nu skal du ske en Ulykke, Knægt,
fordi din Kaptejn du slaar saa frækt!“

Men Brask stod støt, paa sin gamle Manér:
„Vent blot, Hr. Major! dér Fyren jeg ser;
nu skal jeg strax maale ham Skjæppen fuld,
han sigted paa jer, da jeg slog jer omkuld.“

Og Brask nu lagde Geværet an.
Da saa' von Konow en skjægget Mand;
knap tyve Alen dér fra han stod,
nu styrted han om og Livet lod.

„Var det ham, hvis Kugle pøb mig forbi,
den Gang du slog, saa er Venner vi!
Et Tag som dit kalder jeg Karletag,
og aldrig jeg glemmer denne Dag.“

Nu har de boet sammen i mange Aar,
de følge hinanden, ihvor det gaar;
som Perlevenner man tit kan dem se,
og lige saa ofte skjændes de.

DØBELN VED JUUTAS.

„Han er en Hedning!“ det fra Præsten lyder,
„hvis nu han dør, fortabt han være vil.
Vejledning, Trøst jeg Generålen byder;
en Stund han ligger tyst og hører til,
saa rejser han i Sengen sig og taler:
„Jag Præsten ud!“ han Karlen vredt befaler,
„og kommer han igjen, saa vogt dig vel!“
Er det et Sprog for den, som er i Fare?
Dog for sin Skæbne Døbeln selv maa svare,
som Præst jeg trolig sørged for hans Sjæl.“

Ved Bordet, vel besat med gode Retter,
sad Hr. Pastoren nu i Ro og Mag;
sit Hjærtens Kummer ved et Suk han letter
og spiser saa med synligt Velbehag.

Men i sin Seng laa Døbeln, Pulsen brændte,
den stærke Feber Ild i Øjet tændte,
hans Aasyn purpurrødt den farvet har.
Mod Norden nys hans Skarer hastig iled,
de sidste tvende Døgn de ikke hviled;
selv til Ny Karleby han kommen var.

Han led ved Saarets Brand, men i hans Indre
dog rasede langt stærkere en Ild,
og saa' man Flammen i hans Øje tindre,
da røbed det en Uro, dyb og vild.
Han regned ud, hvor megen Tid han misted,
og ængstelig han lyttede; da listed
en Yngling sig til Sygesengen hen.
Beskedent, stille gik han gjennem Salen,
med Ærefrygt han saa' paa Generalen,
og Døbeln talte til sin unge Ven:

„Hr. Doktor, Tant er meget her i Livet,
og blandt Fritænkere er jeg vist én;
for Lægens Kunst mig dog Respekt har givet
min brudte Pande og min Ven Bjerkén.

Hvad I har foreskrevet, har jeg taget,
som om jeg var et Barn, I har mig plaget
med dette Batteri her paa mit Bord;
I gjør, hvad Kunstens Love foreskriver,
men hvis jeg derved længe fængslet bliver,
saa bryd dem som en Mand, det er mit Ord.

Hr. Doktor, I maa hurtig frisk mig gjøre,
jeg maa afsted, om jeg i Graven laa.
Giv Agt! Kanonens Torden kan vi høre.
Nu gjælder det! Skal de tilbage gaa?
Jeg maa dér hen, før Hæren bliver slagen;
hvis Vejen spærres, Adlercreutz bli'r tagen,
hvad bli'r, du tapre Hær, din Skæbne da?
Find paa et Middel nu, min lærde Herre,
selv om i Morgen det bli'r tifold værre,
naar kun i Dag jeg komme kan her fra."

Da disse Ord den unge Læge hørte,
hans Blik blev mørkt. Et Smil paa én Gang dog
brød frem, og nu med Ro han Haanden førte
mod Bordet hen, og bort han alting tog.

„Hr. General! min Kunst er ej til Hinder.“ —
 Et Skjær af Rødme farved Døbelns Kinder,
 og han sprang op, skjøndt knap han kunde staa.
 „Hav Tak, min unge Ven! Et Kys paa Panden!
 I har forstaaet mig, som ingen anden,
 I er en Mand, og jeg er ligesaa.“ —

Ved Juutas hersked Stilhed nu hos alle,
 thi Dødens første Høst var endt. Beredt
 den finske Trop var atter til at falde,
 til Sejer ej, thi den var brudt og spredt.
 Et Angreb Skaren nylig slog tilbage,
 og Kosatschoffski tænkte paa at drage
 paa ny til en fortvivlet Kamp med den.
 Uhyggelig var Tiden nu henrunden,
 som naar en Tordensky, fra Himlen svunden,
 staar dobbelt tung paa samme Sted igjen.

Hvem skulde atter samle denne Skare,
 som dyrekjøbte Sejre levnet har?
 Af Hæder, Tro, af Mod i hver en Fare
 der fandtes nok, men Døbeln borte var,

han, som i Nødens Time Haabet tændte,
 som sine Bjørneborgere tit sendte
 i Kamp og dem med Manddom førte an
 Nu skulde han ej Enden se paa Nøden,
 hans Veteraners kjække Gang til Døden
 Tilfældet skulde lede, ikke han!

Det glemmes ej, at du var dér tilstede,
 du, som i Kampens Leg man ofte saa'.
 Du, tapre Eek, var Fædrelandets Glæde,
 din Skæbne os til Hjærte maatte gaa.
 Men du og dine ædle Kammerater,
 I kunde slaas, ej føre an Soldater,
 det var hans Kunst, den syges, ene hans.
 Du stod dér, stum, med Klingen modig dragen,
 du brave Kothen, stille red Grønhagen,
 kun Konow banded, bister skreg von Schantz.

Giv Agt, tys, hører I! Et Hurra lyder!
 En Mand til Hest sig nærmer. Hvem er han?
 Hør, hvilken Storm af Raab! Hvad mon dem
 fryder?
 En Jubel bryder frem fra Mand til Mand.

Hør, Hurra over Marker, Høje ruller,
det voxer som en mægtig Tordens Bulder,
som en Lavine styrter det i Dalen ned.
Ja, se han kommer, han og ingen anden,
den lille Mand, et Bind han har om Panden,
den ædle General, til Kamp bered'.

Han byder Stilhed. Hør hans Røst! Han taler
til dette Folk, som nys bekymret var;
han rider frem, og Skaren han befaler
at samle sig. Den snart sig ordnet har,
i tætte Rækker blinke nu Geværer;
den tapre finske Hær, som Pjalter bærer,
staar frygtløs og parat til Kamp igjen,
nu har ej mer den Døden kun at vente,
den tænker paa at slaas og Sejer hente,
en anden Aand nu hviler over den.

Men Døbeln red langs Fronten af sin Skare,
han stærk og modig atter Hæren ser;
det skarpe Blik nu syntes overfare
hver Trop, hver enkelt Mand, hver Officér,

og klart det var for alle, Svensk og Finne, at Døbeln havde store Ting i Sinde. Han var vel indesluttet, syntes man, men mild og rolig. Skjønt hans Træk var strænge, der kunde tit et Lysglimt frem sig trænge, saa snart han saa' en velkjendt Veteran.

En saadan fandtes i von Kothens Skare, det var den tapre Korporal Standar; den gamles Fødder vare næsten bare, et blodigt Saar der paa den ene var. Og Døbeln standsed, da han saa' paa Manden, hans Blik blev mørkt, og Haanden foer til Panden,

til Hjærte ham den gamles Tilstand gik. „Ved Lappo, Kauhajoki,“ Døbeln sagde, „du Mod og Tapperhed for Dagen lagde, er det den Løn, du for vor Sejer fik?“

„Hr. General!“ ham svared Veteranen, „se, det Gevær, I selv mig gav, er her; endnu er Piben uden Fejl, og Hanen gi'r Ild som før, alt er i Orden dér.

At jeg er daarlig klædt, kan ingen dadle,
thi Dragten kan jo ikke Manden adle,
man bli'r ej værre derved, tør jeg tro.
Om Sko jeg mangler, det vil intet sige;
sørg I kun for, vi staa og ikke vige,
saa hjælper Foden sig nok uden Sko.“

Og Generalen ej den gamle svarer;
sit Hoved blotter han ved disse Ord.
Til Brakels Trop derpaa han fremad farer
og standser dér ved Trommeslager Nord,
en Olding, som fra sidste Krig han kjender;
nu er han næsten stiv i Arme, Hænder
og kan vel knap en Hvirvel mere slaa.
Han vistnok sjælden brugtes til Paraden,
men gjaldt det Kamp, saa stod han med i Raden.
Og Døbeln sagde, da han Veteranen saa’:

„Naa, Kammerat! har du ej nok af Striden?
Er her ej nogen yngre Mand end du?
Du trommed bravt, men det er længe siden,
hvordan kan du da røre Trommen nu?“

Og Nord fortrydelig paa Døbeln hører:

„Jeg som en Dreng vel ikke Trommen rører,
slaa Hvirvler ej som fordem jeg formaar,
men Kraft i Armen er dog Hovedsummen;
raab I som Armfeldt: Fremad marsch, rør Trom-
men!
og haardt da gamle Nord sin Hvirvel slaar.“

Og Døbeln smilede og rakte Manden
sin Haand til Tak, og Troppen han forlod.
Han naa'de snart til Aaen ned, til Stranden,
hvor Gyllenbøgels Korps opstillet stod.
En Yngling, som fra Ploven kom til Valen,
stod dér med blege Træk, og Generalen
holdt Hesten an og skreg med Vredesrøst:
„Hvem er du, Bonde, sig, hvad er paa Færde,
har end du Dødsforagt ej kunnet lære?
Du blegner, mangler Mod du i dit Bryst?“

Men Ynglingen kom frem og hæved Armen,
rev Trøjen op og dér til Syne lod
et Saar, som havde sønderflængt Barmen,
hvorfra der vælded ud en Strøm af Blod.

„Det fik, Hr. General, jeg nys i Striden;
jeg blødte vel for meget undertiden,
og derfor har min Kind ej Rødme mer,
dog kan jeg end de tapres Tal forøge,
jeg faldt vel før, men lad mig kun forsøge,
nu faar jeg Kraft, thi nu jeg eder ser.“

Fra Døbelns Øje Taarer frem sig trænger:
„Velan da, ædle Folk, til Kamp, til Slag!
Jeg har set nok, jeg tvivler ikke længer,
vor Kamp bli'r skjøn, i Dag er Døbelns Dag.
Afsted, Hr. Adjutant, til Høst vi skrider,
befal den hele Hær til alle Sider,
at nu mod Fjenden fremad gaar vor Vej!
Ej her, men dér vi nu skal Sværdet føre,
med eder kan man Underværker gjøre,
man fremad gaar, paa Angreb venter ej!“

Langs hele Linjen man en Jubel hørte:
„Fremad, fremad, til Sejer eller Død!“
Og gamle Nord sin Tromme kraftig rørte,
din Røst, Standar, som Himlens Torden lød,

og Ynglingen, endskjønt hans Barm var blodig,
 gik atter frem, paa ny til Kampen modig;
 i Spidsen Døbeln red med draget Sværd.
 Og førend Aften sine Skygger sendte,
 med Nederlag for Fjenden Dagen endte,
 og Adlercreutz var reddet, fri hans Færd. —

Forsvunden var nu begge Hæres Skare
 fra Valen, hvor de mod hinanden stred;
 men dér, hvor nylig var den største Fare,
 en Mand tilbage stod i Aftnens Fred,
 ved Siden af ham var hans Stridshest bunden.
 Dér stod han ene nu i Aftenstunden
 blandt døde paa den blodbestænkte Jord.
 Langt borte Sejersjubel lød fra Vrimlen;
 den blege Mand saa' rolig op mod Himlen,
 og fra hans Læber lode disse Ord:

„Én Pligt er opfyldt, Sejren nu os glæder;
 end er et Hverv tilbage, det er mit.
 Fritænker kaldes jeg, det er min Hæder,
 fribaaren er jeg, og jeg tænker frit;

dog, hvor min Tanke end i Rummet vanked,
den søgte dig, for dig kun Hjærtet banked,
din Vilje styrer ene Livets Gang;
det er til dig jeg skuer mod det høje,
her, hvor kun Døden ser med brustent Øje,
her til at takke dig jeg føler Trang.

Du gav mig atter Fædreland og Venner
den Gang vort Haab i Mørket sænket var;
ransag mit Indre, du jo alting kjender,
og se, at jeg din Naade skattet har.
Skal Slaven for sin Gud i Støvet ligge?
Jeg kan ej krybe, har ej lært at tigge,
ej Gunst jeg søger, fordrer ikke Løn;
at jeg med oprejst Pande, Fred og Glæde
en Gang kan for dit høje Aasyn træde,
det er min mandige, min frie Bøn.

Du gav mig Kraft til at slaa alt tilbage,
fra Val til Val skred Hæren uforsagt;
mit Legem skjælver, Kræfterne er svage,
hvad kunde jeg formaa ved egen Magt?

Jeg sejret har, vor Hær var sluttet inde,
nu kan den atter Vejen banet finde,
en Vej til Hæder aabnet er ved mig;
men du, min Gud, befriet har os alle,
min Gud, min Broder, hvad jeg dig maa kalde,
du Sejrgiver, ja, jeg takker dig!“

Saaledes Døbeln Tak til Himlen sendte;
han steg til Hest, og hurtig bort han red,
og Mørket nu brød frem, og Dagen endte,
paa Dødens Høst faldt Nattens Taarer ned. —
O Fædreland! vi ej din Skæbne kjender;
om den til Lykke eller Nød sig vender,
det blive maa vor Guds og Faders Sag,
men enten du maa juble eller klage,
skal altid du blandt dine Hædersdage
stolt mindes denne, mindes Døbelns Dag!

ORDFORKLARINGER.

Adlercreutz, Karl Johan, født i Nyland 1757, død 1815. General, Greve.

Alavo, i Vasa Len.

Armfeldt, Gustaf Mauritz, Oberst ved Nylands Regiment, Greve.

Bjerkén, Per af, første Feltlæge i Østerbotten.

Blume, Magnus, Fændrik ved Bjørneborg Regiment.

Brakel, Karl Adolf, Løjtnant ved Bjørneborg Regiment.

Brusin, Kaptejn ved det Sawolaxske Jægerkorps.

Cronstedt, Johan Adam, Greve, anførte Hovedafdelingen af de Sawolaxske Jægere.

Dolgoruki, Fyrste, russisk Generalmajor.

Duncker, I. Z., Kaptejn ved den 4de Sawolaxske Jægerbataljon.

Döbeln, Georg Karl, Generalløjtnant, Friherre, født 1758, død 1820.

Eek, Oberstløjtnant ved Bjørneborg Regiment.

Essen, Odert Reinhold von, Oberst, Chef for Tavasthus' Jægere.

Fahlander, Gustaf, Oberstløjtnant.

Grønhagen, Johan Adolf, Kaptejn ved Bjørneborg Regiment.

Gustav, 2: Gustav den 3dje, regerede i Sverrig fra 1772—1792.

Gyllenbøgel, Anders, Løjtnant ved Bjørneborg Regiment.

Hogland, russisk Ø i den finske Bugt. Slag 1788.

Juutas. Her blev Døbelns Afdeling anfaldet den 13. Septbr. 1808.

Kalix, 6 Mil Nord for Torneå.

Kauhajoki. Ved denne By slog Døbeln Russerne den 10. August 1808.

Klercker, Karl Natanael, General, Friherre.

Klingspor, Vilhelm Mauritz, Feltmarskalk, Greve, Øverstkommanderende ved Krigens Udbrud 1808.

Konow, von, Kaptejn ved Bjørneborg Regiment.

Kosatchoffski, russisk Generalmajor.

Kothen, Gustaf Konstantin von, ved Bjørneborg Regiment.

Lappo. Her lede Russerne et stort Nederlag den 14. Juli 1808.

Lemo. En Odde, $1\frac{1}{2}$ Mil fra Åbo.

Malm, Kaptejn ved Sawolax' Jægere.

Mensa, Mensalgods: Ejendomme, som ere underlagte til en Fyrstes eller Embedsmands Underhold.

Näsijärw. En Sø, beliggende mellem Abo og Tavasthus Len.

Orawais. Her fandt en heftig Fægtning Sted den 14. Septbr. 1808.

Otte og firs. Den finske Krig 1788.

Ramsay, Anders Vilhelm, Kaptejn ved Tavasthus' Regiment.

— *Karl Gustaf,* Brigadeadjutant.

Revolax, i Uleåborgs Len.

Ruona. By i Nærheden af Lappo og Salmis.

Salmis. I Nærheden af Lappo. Her stod et Slag den 2. Septbr. 1808.

Sandels, Johan August, Chef for Sawolax' Jægere.

Schantz, von, Johan Eberhard, Kaptejn ved Bjørneborg Regiment.

Siikajoki, i Uleåborg Len.

Tavasthus. Sæde for Guvernøren for Tavasthus Len.

Torneå, i Uleåborg Len.

Tutschkoff, russisk Generalløjtnant.

Uttismalm. Her vandt Svenskerne Sejr den 29. Juni 1789.

Wibelius, Landshøvding i Kupio Len.

Wilmanstrand. Stad i Wiborg Len. Her lede Svenskerne Nederlag den 23. August 1741.

Wirta Bro. Kampen dér fandt Sted den 27. Oktbr. 1808.

Indhold.

	Side
Fændrik Staal	7
Soldatens Søn	16
Fændrikens Markedsminde	20
Den fremmedes Syn	34
Troskusken	38
Lotte Sværd	43
Landshøvdingen	53
Von Essen	59
Landsbypigen	67
Nr. femten, Stolt	73
Sandels	79
Svend Due	88
Von Konow og hans Korporal	100
Døbeln ved Juutas	104
Ordforklaringer	117
